

εἰς ὃν δὲν εἶχε παραχωρήσει τὸ αἰτούμενον, κατήρασθη αὐτοῦ, δὲν ἐνεφανίσθη ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὴν τράπεζαν καὶ δὲν ἠσύχασε πρὶν ἢ ὁ φανατικός καλόγηρος ἀπέσυρε τὴν ἐκστομισθεῖσαν ἀράν. Εἰς τῶν ἐμπίστων ἠρώτησε τὸν αὐτοκράτορα διὰ τίνα λόγον δὲν ἐκδικεῖται ποτε κατὰ τῶν ὑβριστῶν καταδικάζων αὐτοὺς εἰς θάνατον· ὁ δὲ Θεοδόσιος ἀπεκρίθη «ἐπεθύμουν νὰ εἶχον τὴν δύναμιν τοῦ ἐγείρειν τοὺς νεκρούς».

Τοιαύτας ἔχων ιδιότητας ὁ Θεοδόσιος δὲν ἠδύνατο νὰ διακριθῇ μεταξὺ μεγάλων πολιτικῶν ἀνδρῶν ἢ φιλοπολέμων βασιλέων. Καὶ οἱ μὲν ἱερεῖς ἀνύψωσαν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀστέρας ὡς τὸν ἰδεώδη τύπον ἡγεμόνος, ἀλλ' οἱ ἀρρενωποὶ πολῖται ἠδύνατο νὰ καταφρονῶσιν αὐτοῦ ὡς μαλακοῦ.

Παρίσταται δὲ ὡς ἀνὴρ μετρίου ἀναστήματος, ξανθὴν ἔχων τὴν κόμην, εὐπλαστον τὴν βίνα, μέλανα καὶ θῦδερεκίς τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὰ δὲ βλέφαρα μακρότατα. Ὁ δὲ τρόπος αὐτοῦ τοῦ τοῖς ἄλλοις προσομιλεῖν μετεῖχεν ἀβιάστου εὐγενείας.

Τὰ δὲ νομίσματα αὐτοῦ, ὧν μόλις τὰ ἐπιμελέστατα κεχαραγμένα, τὰ χρυσά, παρέχουσιν ἀσφαλῆ εἰκονικὴν ὁμοιότητα, παριστῶσιν αὐτὸν ἐν διαφόροις ἐποχαῖς τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ, ὡς τὸ πλείστον εὐγενῆ ἔχοντα τὴν κατατομὴν καὶ ἀγένειον, ὡς ἀπεικονίζοντο καθόλου τὰ πρόσωπα τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων μέχρι τοῦ Φωκά. Παρουσιάζεται δὲ ὅτε μὲν φέρων στρατιωτικὴν περιβολὴν καὶ τὸ κράνος ἐπὶ κεφαλῆς, περιβαλλόμενον ὑπὸ ταινίας ἐκ μαργαριτῶν, καὶ κρατῶν ἀσπίδα καὶ λόγχην, ὅτε δὲ καθήμενος, φέρων διάδημα καὶ κρατῶν εἰλητάριον μὲν ἐν τῇ ἑτέρᾳ τῶν χειρῶν, σταυρὸν δ' ἐν τῇ ἑτέρᾳ ἢ ἱστάμενος καὶ κρατῶν λάβαρον καὶ τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν!

(Ἡ ἑξῆς συνήθεια).

ΤΟ ΑΝΑΚΤΟΡΟΝ ΤΗΣ ΕΥΝΟΟΥΜΕΝΗΣ

καὶ αἱ ἐν αὐτῷ ἐξόριστοι.

Μεταξὺ Νεαπόλεως καὶ Καστελλαμάρε ὀλίγον τι ἀπέχον τοῦ ἀρχαίου Ἡρακλείου, φεζίνα τὴν σήμερον καλουμένου, φαίνεται μέγα ἀνάκτορον ἀπλυστάτης ἀρχιεπισκοπικῆς καὶ βεβαυμένον δι' ἐρυθροῦ χρώματος, ὡς καὶ πάντα τὰ περὶ αὐτὸ ἐξαρτήματα. Τὸ ἀνάκτορον τοῦτο εἶνε τὸ τῆς *Εὐνοουμένης*, ὀνομασθῆν οὕτως ὑπὸ τῆς περιφήμου Μαρίας Καρολίνης, βασιλίσσης τῆς Νεαπόλεως, γυναικὸς Φερδινάνδου τοῦ Δ' καὶ ἀδελφῆς τῆς Μαρίας Ἀντωνιέττης.

Καὶ ὠκοδομήθη μὲν χάριν τῶν ἀδελφῶν τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ἡ βασιλίσσα Μαρία Καρολίνα ἐπισκεφθεῖσα αὐτὸ, τοσαῦτον κατεθέλχθη ὑπὸ τῆς

1. Τὰ νομίσματα ἴδε παρὰ Sabatier τόμ. Α' σ. 111 κ. ἑ. Χαλκοῦν τι νόμισμα παριστάνει τὸν Θεοδόσιον, κρατοῦντα τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν ἐν τῇ χειρὶ, καλόμενον δ' ἐν τριῶσι συρομένη ὑπὸ Νίκης.

γοητευτικῆς θέας, ἣν ἀπλαμβάνει τις ἱστάμενος ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ δώματος τοῦ ἀνακτόρου, ὥστε ἠθέλησε νὰ κατοικήσῃ ἐν αὐτῷ, ἐγκαταλιπούσα διὰ παντός τὸ ἀνάκτορον τῶν Πορτίων, τὸ εὐαερώτατον ἐκεῖνο καὶ δροσερώτατον κατάφυτον ἐνδιαίτημα.

Ἡ φιλήδονος βασιλίσσα ἐγκαθιδρυθεῖσα ὀριστικῶς ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τῆς *Εὐνοουμένης* μετὰ τῆς φιλότατης αὐτῇ λαίδης Ἀμιλτον, κατέστησεν αὐτὸ ἐστὶν πολυημέρων καὶ λαμπροτάτων ἑορτῶν καὶ παννυχίδων, χορῶν, συναυλιῶν, θεατρικῶν θεαμάτων, κλπ. κλπ. Αἱ παννυχίδες μάλιστα ἦσαν τι μυθώδες καὶ ἐν αὐταῖς ἔβλεπέ τις πραγματικὰ τὰ ἐν τοῖς ἀνατολικῶς διηγήμασι ἀναφερόμενα καὶ ὡς πλάσματα ἐξημεμένης φαντασίας θεωρούμενα. Μυρίοι λύχνοι μεταξὺ τῶν φύλλων τῶν δένδρων ἦσαν κεκρυμμένοι, μουσικὴ μαλακὴ καὶ ἤρμος, οὐδόπως ταραττούσα τοὺς συνδιαλεγόμενους, ἀλλὰ μάλλον συνοδεύουσα τὴν συνδιάλεξιν, μετέδιδεν αὐτῇ ἀρμονικὸν τινα καὶ ἀπερίγραπτον χρωματισμὸν προκαλοῦσα καὶ λέξεις καὶ αἰσθητάματα θελκτικὰ καὶ τρυφερὰ. Λαμπρότατα δὲ πυροτεχνήματα ἐφώτιζον μακρόθεν τὴν θάλασσαν καὶ τὸ θαυμάσιον τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως πανόραμα.

Καὶ ταῦτα μὲν τότε. Ἄλλὰ σήμερον ὅμως οὔτε χοροὶ, οὔτε συναυλίαι. Ἀντὶ τοῦ ἀνεμμένου βίου, βίος περιορισμένος καὶ ἀποκελαισμένος. Ἀντὶ τῶν ἀριστοκρατικῶν δεσποινῶν καὶ τῶν κομψῶν ἱποποτῶν καὶ αὐλικῶν, ὧν ἔβριθον οἱ κῆποι, μόλις νῦν ἐνίοτε φαίνεται σιὰ λευκὴ πλανομένη ἀνά τὰς ἐρήμους δειδροστοιχίας. Ἄλλ' ἀρὰ γε σιὰ εἶνε; Οὐχί! Βίβει μίαν τῶν ἐξ Αἰγύπτου ἡγεμονίδων ἢ δούλην περιδικάζουσα. Βαδίζουσι δὲ κεκαλυμμένοι διὰ πέπλου ὥστε μόνοι οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν φαίνονται. Καὶ ὁ περίπατος οὗτος μὴ νομίσητε ὅτι γίνεται ἀπλῶς χάριν διασκεδάσεως, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, εἶνε γραπτὴ παρὰγγελία τοῦ ἱατροῦ.

Συνειθισμένοι ἐν τῇ ἀνατολικῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ λαμπρότητι τῶν τοῦ Καίρου ἀνακτόρων αἱ γυναῖκες τοῦ Ἰσραὴλ πασσᾶ ὀλοφύρονται, ποθοῦσαι τὴν πολυτέλειαν, ἧς ἐστερήθησαν, τοὺς κήπους ἐν οἷς κρῆναι καὶ βρύσεις μορμουρίζουσι, φυτὰ σπάνια ἀνοῦσι καὶ ἑκατὸν δούλαι ἀνέμενον τὸ ἐλάχιστον νεῦμα ἵνα σπεύσωσι πρὸς ἐκτέλεσιν προσταγῆς τινος. Ἄλλ' ἐνταῦθα οὐδεμίαν ἀναψυχὴν καὶ διασκέδασις, πλὴν τῶν ὀλίγων ὥρων, καθ' ἃς ὁ Χεδίβης συνδιατρίβει μετ' αὐτῶν. Οὐδεὶς συγγενὴς οὐδεὶς φίλος. Οὐδὲν ἄλλο ἢ πληξὶς ζωῆς ἐν γῇ ξένη μαρτυρομένης.

Πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ χεδίβου μετὰ τῶν γυναικῶν του εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς *Εὐνοουμένης*, χόρτα κατεκάλυπτον τοὺς ἐγκαταλειμμένους κήπους, καὶ μεγάλα ἐρεπετὰ καὶ μαῦρα εἶχον τὰς φωλεὰς τῶν. Ἐχιδναὶ ἰσόβιοι ἀνωρθοῦντο πρὸ τοῦ τολμῶντος νὰ εἰσέλθῃ καὶ διαταράξῃ τὴν ἡ-

συχίαν των. Μία δὲ καὶ μόνη κορυφή ἡ τοῦ τρόμου ἤκούετο ἐν ταῖς ἡρημαμέναις δενδροστοιχίαις. Ὅτε δὲ οἱ ἐξ Αἰγύπτου ἐπίσημοι φυγάδες ἤλθον εἰς τὸ ἀνάκτορον, ἐδέησε νὰ ἐκριζώσῃσι τὰ χόρτα καὶ νὰ ἐκκόψῃσι τὰ δένδρα.

Σιγὴ βαθυτάτη ἐπικρατεῖ ἐνταῦθα ὡς ἐν πενθοῦσῃ οἰκίᾳ. Τὰ παράθυρα τῆς *Εὐρουμένης* εἶνε κεκλεισμένα στεγανῶς καὶ περιπεπραγμένα διὰ πυκνοῦ δικτυωτοῦ, ὡς εἴθισται ἐν τῇ Ἀνατολῇ, δι' οὗ δύναται τις νὰ βλέπῃ ἔξω χωρὶς νὰ τὸν βλέπωσι.

Ἄλλοτε ὅμως τὰ παράθυρα ἦσαν ὀρθάνοικτα, τῶν ἀνθέων τὸ χρώμα ἐπλήρου τὰς αἰθούσας, καὶ γυναῖκες εὐλαρφοὶ καὶ ἐπαγωγὸν ἔχουσαι τὸ πρόσωπον ἐφαίνοντο ἐπὶ τῶν ἐξωστῶν ἀναμένουσαι τοὺς προσκεκλημένους, οἵτινες ἤρχοντο ἐκ Νεαπόλεως ἵνα μετὰσχῶσι τῶν ἐορτῶν.

Ἄλλὰ σήμερον τὸ ἀνάκτορον φαίνεται ὡς μοναστήριον· μόνον τὰ τοῦ πρώτου πατώματος παράθυρά ἐπιτρέπουσι τὴν εἴσοδον τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας καὶ τῶν περιέργων βλέμμάτων. Ἐκ δικλιμαμάτων προβάλλουσιν ἐκ τῶν παραθύρων τούτων ἀνδρικά τινες κεφαλαὶ φέρουσαι τὸ αἰγυπτιακὸν κάλυμμα καὶ θεῶνται μετ' ἀδικφορίας τὰ ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐνῶστε τὰ πρόσωπά των ἐμψυχῶνται, αἱ χεῖρες των ἀνυψοῦνται καὶ ῥίπτουσι νομίσματα πρὸς ὄμιλον μικρῶν τινων ἐπαϊτῶν, οἵτινες εἰν' ἐγκαθιδρυμένοι ἀπέναντι τοῦ ἀνακτόρου αἰτοῦντες ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσερχομένων καὶ τῶν ἐξερχομένων. Τῶν παιδιῶν δὲ τούτων αἱ κραυγαὶ καὶ τὰ ἄλλα καὶ αἱ συμπλοκαὶ διασπασαίνουσιν ὀλίγον τι τοὺς Αἰγυπτίους.

Δύο ἤδη ἔτη κατοικεῖ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τῆς *Εὐρουμένης* ὁ Ἰσμαὴλ πασᾶς πρῶην χεδίβης τῆς Αἰγύπτου. Ζῆ δὲ ἐν τῇ *Ραζίνα* ὡς καὶ ἐν *Καῖρω* μετὰ τῶν γυναικῶν του, τῶν τέκνων καὶ πολυαριθμοῦ ἀκολουθίας τηρῶν καὶ ἐν τῇ ξένῃ τὰ τῆς πατρίδος του ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ τὴν θρησκείαν.

Μεταξὺ τῶν παρακολουθησάντων αὐτὸν εἶνε καὶ ὁ *Ρατίπ* πασᾶς φίλος αὐτοῦ πιστὸς, χάριν τοῦ ἐκπτώτου ἀντιβασιλέως καταλιπὼν γυναῖκα, πατρίδα, πᾶν ὅ,τι ἠγάπα, πᾶν ὅ,τι εἶχε. Ὁ χεδίβης οὐδ' ἐπὶ σπιγμῆν δύναται νὰ μείνῃ ἄνευ αὐτοῦ, αὐτοῦ δὲ τὴν γνώμην ζητεῖ πρὸ παντὸς ἔργου, πρὸ πάσης ἐπιχειρήσεως.

Ὁ *Ρατίπ* πασᾶς εἶνε ἀνὴρ ὡς πεντηκόντουτής, ἰσχνὸς, χαλκόχρους, ἐρρυτιδωμένος, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ του οἱ μαῦροὶ σπινθηροβολοῦσι νοημοσύνην. Ἡμέραν τινὰ ἐνόμισεν ὅτι περιέπεσεν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ κυρίου του· ὑπόψυχρος χαιρετισμὸς, λέξις ξηρὰ πῶς τῷ ἐνέβαλον τὴν ὑπόψιαν ὅτι δὲν ἐξετιμᾶτο ἢ ἀφοσιώσῃς του, ὅτι δὲν εἶχε τὴν αὐτὴν πλέον ἀξίαν. Ἀπεράσισε λοιπὸν νὰ κατασρέψῃ τὸν βίον, καὶ ἐπυροδόγησε κατὰ τοῦ προσώπου του διὰ πολυκάννου, τραυματισθεὶς καιρίως ὑπὸ τὸν ὀφθαλμόν. Ἐκτοτε δὲ ὁ χεδίβης

μετὰ πολλῆς προσοχῆς φέρεται πρὸς τὸν θεράποντά του.

Ὁ πρῶην χεδίβης εἶνε ἀνὴρ ὀξύνοος καὶ πεπαιδευμένος. Κατανοεῖ τὸν αἰῶνά του καὶ ὁ,τι καὶ ἂν λέγωσι περὶ τῆς βασιλείας του καὶ τῆς σπατάλης του, αὐτὸς εἰσθήγαγεν εἰς Αἴγυπτον τὰς ἰδέας τῆς προόδου, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ *Τεβφικ* εὔρε τὴν ὁδὸν ἐξωμαλισμένην, ἐὰν θέλῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον ὅπου ἤρχισεν ὁ πατὴρ του. Ἄλλὰ τίς οἶδε πῶς θά το ἐξακολουθήσῃ;

Ὁ Ἰσμαὴλ πασᾶς λαλεῖ τὴν γαλλικὴν ἀριστα καὶ μετὰ σπανίας τελειότητος, ἔχει δὲ τοὺς τρόπους λίαν εὐγενικοὺς. Ὑποδέχεται πάντα ἐπιθυμοῦντα νὰ παρουσιασθῇ πρὸς αὐτὸν, πολλάκις δὲ τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτὸν κρατεῖ εἰς τὸ γεῦμα ἢ εἰς τὸ δεῖπνον. Τῆς τραπέζης του τὰ μὲν πῆλινα σκευὴ εἶνε γαλλικὰ, τὰ δὲ ὑάλινα βρηνικὰ καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἀγγλικὰ. Ὁ ἀρχιμαγειρὸς του εἶνε Γάλλος καὶ τὰ φαγητά του ἀνάμιχτα εὐρωπαϊκὰ καὶ αἰγυπτιακὰ.

Καίτοι δὲ ὁ οἶνος ἀπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ Κορηνίου, πολὺ ὅμως τιμᾶται ἐν τῇ χεδίβικῇ τραπέζῃ ὁ καρπανίτης, κατὰ συνθήκην θεωρούμενος ὡς ἀφραδὲς ἀπλῶς ποτὸν οὐδεμίαν ἔχον σχέσιν πρὸς τὸν οἶνον. Ὁ Ἰσμαὴλ εἶνε ἀκριβῆς τηρητῆς τῆς ἐθιμοταξίης οὐδὲ εἰς τοὺς υἱοὺς του ἐπιτρέπων νὰ τὴν παραβαίνωσιν. Οἱ ἡγεμονόπαιδες μικροὶ τε καὶ μεγάλοι ὀφείλουσι νὰ ἴστανται ἐνώπιόν του ὀρθοί, καὶ κάθηνται μόνον ἀφ' οὗ διὰ νεύματος τοῖς δώσῃ τὴν ἄδειαν.

Ὁ χεδίβης ἔχει ἔξ υἱοῦ, καὶ πλείονας θυγατέρας, μὴ ὑπολογιζομένων τῶν μὴ νομιμῶν. Ἐχει δὲ καὶ γυναῖκας τέσσαρας.

Ὁ πρωτότοκος υἱὸς του ὁ *Τεβφικ*, ὁ ἐν Αἰγύπτῳ νῦν ἡγεμονεύων, ἔχει μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα του· ἡ μεγάλην του δὲ ἀξία συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἡγεμονεύουτος τοῦ πατρὸς του οὐδεὶς εἶπε περὶ αὐτοῦ εἶτε καλὸν εἶτε κακόν. Ἐπὶ τινὰ χρόνον ἦτο ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν. Ὁ *Τεβφικ* εἶνε μουσουλμάνος θρησκομανῆς, θεωρῶν τοὺς Εὐρωπαίους, ὡς καὶ πᾶς ἀκραϊνῆς λάτρης τοῦ προφήτου, ὡς *σκύλους*· οὐδέποτε ἐξῆλθε τῆς Αἰγύπτου, οὐδὲ ἐξέφρασε ποτε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ περιηγηθῇ τὴν ἀλλοδαπήν.

Ὁ ἕτερος υἱὸς τοῦ χεδίβου, ὁ *Χουσεῖν*, εἶνε ἀνὴρ ἀξιοπρεπῆς, χαριεὶς καὶ φαεινός. Ἦτό ποτε ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν, ἔπειτα δὲ ἐπὶ τῶν οικονομικῶν, ἀλλὰ μόνον διὰ τὸν τύπον, διότι καὶ ἐν Αἰγύπτῳ ὡς καὶ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τῆς *Εὐρουμένης*, ἀρεῖλον ἀείποτε νὰ ἀκολουθῶσι τὴν γνώμην τοῦ πατρὸς των.

Ὁ τρίτος υἱὸς τοῦ χεδίβου, ὁ *Χασάν* ἐξεπαιδεύθη ἐν Βερολίνῳ, λαβὼν καὶ βαθμὸν ἐν τῷ γερμανικῷ στρατῷ. Εἶνε δὲ πεπαιδευμένος μεγάλην ἔχων ἀξίαν καὶ μεγάλην ἀνδρείαν. Ὅτε δὲ ὁ πατὴρ του ἦτο ἐπὶ ἐν Αἰγύπτῳ, αὐτὸς ἐγένετο ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ γενικῶς ἀρ-

χηγός τῶν αἰγυπτιακῶν στρατευμάτων. Διεκρίθη δὲ ἐπὶ γενναιότητι κατὰ τὸν πόλεμον τῶν Ῥώσων καὶ τῶν Τούρκων. Καίτοι δὲ εἶνε μόλις εἰκοσιεὶς ἐτῶν ἔχει ἕξ τέκνα.

Ἐκ τῶν τριῶν δὲ τούτων υἱῶν τοῦ χεδίβου ὁ μὲν Ἰβραήμ ἐξεπαιδεύθη ἐν Βούλβιτις, λαλεῖ τὴν ἀγγλικὴν, ἐνδύεται ὡς Ἄγγλος καὶ ἀγαπᾷ τοὺς Ἄγγλους καὶ τὴν Ἀγγλίαν ὡς ὁ Κουσεῖν ἀγαπᾷ τὴν Γαλλίαν, λαλεῖ τὴν γαλλικὴν, ἐνδύεται ὡς Γάλλος, καὶ ὡς ὁ Χασάν λαλεῖ τὴν γερμανικὴν, ἀγαπᾷ τὴν Γερμανίαν, ἐνδύεται ὡς Γερμανός. Αἱ τὴν περιέργου εἶνε καὶ πλείστου ἄξιον πρῶτον μὲν τὸ πόσον ἡ εὐρωπαϊκὴ ἀγωγή ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν τριῶν τούτων ἀνατολικῶν φύσεων, δεύτερον δὲ ὁποῖαν διαφορὰν ἔξωσαν καὶ κρίσεων ἢ τριῶν διαφορῶν ἐθνῶν ἀγωγή παρήγαγεν ἐν τῷ πνεύματι τῶν τριῶν ἀδελφῶν.

Ἄλλος δὲ τις υἱὸς τοῦ χεδίβου ἐνδεκαετῆς ἐκπαιδευόμενος ἐν Τουρίῳ δεικνύει ἤδη μεγίστην κλίσιν πρὸς ὅ,τι εἶνε ἰταλικόν.

Ὁ ἔσχατος τῶν υἱῶν τοῦ χεδίβου, ὁ μικρὸς Ἀλῆς ἕξ ἐτῶν παιδίον ἀεικίνητον, οὐδὲν ἄλλο ἔργον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔχει, ἢ νὰ διασκεδάζῃ τὸ μονότονον τῆς ζωῆς τῶν ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τῆς Εὐρουμένης κατοικούντων.

Ἄγομεν ἤδη ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ Χαρεμίου, ὃ ἐστὶ περὶ τοῦ γυναικωνίτου, περὶ τῶν μυστηρίων ἅτινα ἐγκαλύπτονται ὑπισθῆν τῶν πολλῶν ἐκείνων τῶν ἐπιμελῶς κεκλεισμένων καὶ ζηλοτύπως φρουρουμένων.

Οἱ μετρίας καταστάσεως μουσουλμάνοι ἔχουσιν ὡς χαρέμιον ἀπόκεντρον τι δωμάτιον ἐν ᾧ δικαιτῶνται αἱ γυναῖκες. Τῶν δὲ πλουσίων τὸ χαρέμιον εἶνε ὀλόκληρος πτέρυξ τοῦ μεγάρου τῶν, τῶν δὲ πασάδων καὶ τῶν ἡγεμόνων ἀνάκτορον ὀλόκληρον. Ὁ πρόην χεδίβος ἔχει τέσσαρα ἀνάκτορα, ἐν δι' ἐκάστην τῶν τεσσάρων αὐτοῦ νομίμων συζύγων, αἵτινες εἶχον ἀκολουθίαν χιλίων περιπόου ἀνθρώπων εὐνούχων, φυλάκων, θεραπαινίδων, δούλων· δὲν εἶνε δὲ δύσκολον νὰ ὑπολογίσῃ τις πόσον ἐδαπάναν τὸ κράτος πρὸς συντήρησιν τοῦ τετραπλοῦ τούτου βασιλικοῦ σπιτικοῦ.

Σπανίως εἶν' ἐπιτετραμμένη ἡ εἴσοδος τοῦ χαρεμίου εἰς εὐρωπαϊκὰς πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἡγεμονίδων. Ἐγὼ ὄρεχθεῖσα τῆς τιμῆς ταύτης καὶ ζητήσασα αὐτὴν, ἔτυγον τῆς ἀδείας νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ χαρέμιον ἐν ὥρισμένῃ τινὶ ἡμέρᾳ.

Εἰσήλθον ἐφ' ἀμάξης εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀνακτόρου καὶ ἔστην πρὸ σιδηρᾶς πύλης κιγκλιωτῆς ἀνοιγομένης πρὸς τὴν κλίμακα. Ἀκριβῶς ἀπέναντι αὐτῆς εἶνε ἡ εἴσοδος τῶν δωμάτων τοῦ χεδίβου.

Ἐκατέρωθεν τῆς πύλης ἕστησαν ἀναμένοντές με δύο παῖδες Αἰγύπτιοι, θεράποντες. Εὐθὺς ὡς κατέβην τῆς ἀμάξης γίγας τις ἡνοιξε τὰς κιγκλίδας καὶ ἀφ' οὗ εἰσήλθον τὰς ἐκλειδῶσε πάλιν βραδείας. Μ' ἔχαιρέτισε κατὰ τὸν τρόπον τῆς πα-

τρίδος τοῦ καὶ χωρὶς λέξιν νὰ εἶπῃ μὲ ὠδήγησε προπορευόμενάς μου.

Τῶν γυναικῶν τὰ δώματα εἶνε ἐν τῷ δευτέρῳ πατώματι. Ὅτε δ' ἔρθασα ἐκεῖ μὲ ὑπεδέχθη Ἀραψὶς τις χονδρὸς καὶ εὐτραφής· παρευθὺς ἀνοίγει τὴν θύραν καὶ ἀνεγείρει τὸ βαρὺ καὶ παχὺ καταπέτασμα τῆς θύρας. Μὲ ὠδήγησε δὲ εἰς διάδρομον ἐκατέρωθεν τοῦ ὁποῖου ὑπῆρχον πλείσται ὄσαι θύραι, ὥστε ἐνόμισα ὅτι εὐρίσκομαι ἐντὸς μοναστηρίου. Πλησίον μιᾶς τῶν θυρῶν τούτων ἕστησαν εἰς δύο στοίχους· δεκαεὶς δούλοι, αἵτινες προσέκλιναν ἐνώπιόν μου ἐδαφιαίως. Ἐκεῖ εὗρον τὴν κυρίαν Ὅτ' Ἐλβετίδα διακεκριμένην, ἣτις εἶνε διερμηνεὺς τῆς ἡγεμονίδος Τσχεχη-Ἀφέτ. Ἡ κυρία Ὅτ' μὲ ὠδήγησε δι' ἄλλου τινὸς διαδρόμου ὑαλοστεγοῦς μέχρι τῶν δωμάτων τῆς Ἀΰψηλότητος, ἣτις ἕστατο ὀρθῆ ἀναμένουσά με καὶ ἔχουσα παρ' αὐτῆς τὴν θετήν της θυγατέρα τὴν ἡγεμονίδα Ταϊκά, κόρην τοῦ χεδίβου. Ὅπισθεν δὲ αὐτῆς ἕστατο ἡ ἀναγνώστριά της, εὐμορφοτάτη Κιρκασία μελανόφθαλμος καὶ λευκοτάτη, πλάσμα.

Ἡ ἡγεμονὶς Τσχεχη-Ἀφέτ εἶνε γυνὴ μεγαλοπρεπῆς ἔχουσα πολλὸ τὸ ἡγεμονικόν. Ἡ Κυρία Ὅτ' μὲ ἐξεφώνησε προσκαλίαν σύντομον εὐχαριστοῦσά με ἐκ μέρους τῆς ἡγεμονίδος διὰ τὴν τιμὴν ἣς τὴν ἤξιωσα καὶ διὰ τὸν κόπον ὃν ἔλαβον νὰ ἔλθω εἰς ἐπίσκεψίν της. Ἡ Τσχεχη-Ἀφέτ δὲν λαλεῖ μὲν τὴν Γαλλικὴν, ἀλλὰ καταλαμβάνει ὅ,τι τῆ εἴπωσι γαλλιστί. Ἐνίοτε δὲ λαμβάνουσα θάρρος ὅτε εἴμεθα μόναι—τὴν ἐπισκέπτομαι δὲ λίαν συνεχῶς—μοὶ ἀποκρίνεται γαλλιστί.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τὰ πάντα εἶνε ἀπλοῦστατα. Δύο μακρὰ καὶ εὐρύτατα διδάνια ἐστρωμένα διὰ τεροχρόρου ὑφάσματος μετὰ λευκῶν μεγάλων προσκεραλαίων εἶνε τεθειμένα κατὰ μῆκος τῶν δύο ἀπέναντι τοίχων. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τράπεζα στρογγύλη κεκαλυμμένη διὰ λαμπροτάτου τουρκικοῦ τάπητος, ὅστις εἶνε τὸ μόνον ἐν τῇ αἰθούσῃ Ἀνατολικῶν πράγμα. Ἐπὶ τῆς τραπέζης κείται ἀνοικτὸν περιήρημον λεύκιμα περιέχον πάσας τὰς φωτογραφίας τῆς Χεδιβικῆς οικογενείας.

Ἡ θρυλουμένη πολυτέλεια καὶ μεγαλοπρέπεια τοῦ Χαρεμίου ἕξ οὐδενὸς ἄλλου συνίσταται ἢ ἐκ λιθογραφικῶν τινῶν εἰδῶν ἐπὶ τοῦ τοίχου, παρατετασμάτων τεροχρόρων ἐν μέρῳ κρυπτόντων τὰ ἡμίλειστα παράθυρα, ἐκ μαλακωτάτου τάπητος, ἐνδὸς κλειδοκυμβάλου, ἕξ εὐαρίθμων τινῶν ἐδρῶν ἰδοῦ τὸ πᾶν. Οὔτε ἄνθη οὔτε ἄλλα φυτά. Μήπως εἶν' ἀπηγορευμένα; διότι τὸ Κοράνιον λέγει ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων μεταμορφοῦνται εἰς φυτά.

Ἡ Τσχεχη-Ἀφέτ θεωρεῖται ὡς ἡ εὐνοουμένη τοῦ Χεδίβου, διότι αὐτὴ μόνη δέχεται ἐπισκέψεις. Εἶνε δὲ πάντοτε κομφῶς ἐνδεδυμένη, ἐκ Παρισίων προμηθευομένη τὰ φορέματά της.

Ἡμέραν τινὰ τὴν εἶδον φοροῦσαν κοιτωνίτην

ἐκ λευκοῦ σηρικῶ μετὰ ριβιδώσεων κιτριῶν καὶ δι' ἀφθονωτάτων τριχάπτων κεκοσμημένον. Ἐμπροσθεν ἦτο ὀλίγον ἀνοικτὸν τὸ φόρεμα καὶ ὑπεφαίνετο μέρος τοῦ ἀλαβαστροῦ αὐτῆς κόλπου, ἐφαίνοντο δὲ καὶ οἱ τορνευτοὶ βραχίονες, θαυμαῖοι τὸ χρῶμα καὶ τὸ σχῆμα. Μικρὰ ἀδαμάντινα ἐνώτια ἐκόσμουσαν τὰ δροσερά της ὠτία. Δὲν ἐφόρει δὲ οὔτε δακτυλίδια, οὔτε ψέλλια, καίτοι ὡς μ' ἐβεβαίωσαν ἐλάστη τῶν ἡγεμονίδων ἔχει τοιαῦτα κοσμήματα ἐκ μαργαριτῶν καὶ ἀδαμάντων ἀξίας πολλῶν ἑκατομμυρίων.

Ἡ ἡγεμονόπαις Ταῖνὰ ἐνδύεται ἀπλούστερον ἀλλὰ τὰ φορέματά της εἶνε κομψότατα καὶ μάλιστα βραχύτατα, ἵσως ἵνα δύναται τις νὰ θαυμάσῃ τοὺς κομψοτάτους καὶ μικροὺς πόδας της, ὧν δεῦτεροι δὲν εὐρίσκονται ἀνὰ τὴν ὑφήλιον.

Εἶνε δὲ ὡς εἴκοσιν ἐτῶν, λεπτοφυῆς καὶ χαρίεσσα καὶ ξανθή. Νοήσασα ὅτι θαυμάζω τοὺς χονδροὺς ξανθοὺς πλοκάμους τῆς μ' εἶπε μετὰ τινοῦ ὑπερηφανίας «Ὁλ' αὐτὰ τὰ μαλλιά εἶνε ἴδικά μου». Εἶνε δὲ ζωηροτάτη, λαλεῖ καλῶς τὴν Γαλλικὴν καὶ διαλέγεται μετ' ἀρελείας ἅμα καὶ πολλῆς εὐχερείας.

Καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψίν μου καὶ κατὰ τὰς ἐπομένας ἐπτὰ δούλαι εἰσῆλθον μετὰ παρέλευσιν τετάρτου τῆς ὥρας καὶ παρετάχθησαν πρὸ τῆς θύρας. Ἡ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἐκράτει μέγαν δίσκον κεκαλυμμένον δι' ἐρυθροῦ βελουδίνου καλύμματος χρυσοκεντήτου καὶ μετὰ χρυσῶν ὠσαύτως κροσσίων, κρεμαμένου μέχρι τοῦ ἐδάφους. Ἐπὶ τοῦ δίσκου δὲ ἦτο ὁ καφῆς, ἄλλη τις δούλη ἐκράτει ἱμπρίκι ἀργυροῦν, τρίτη τις πινάκιον ὠσαύτως ἀργυροῦν κλπ.

Πρώτη ἐπῆρε καφὴ ἡ ἡγεμονίς, ἔπειτα ἐγὼ καὶ ἔπειτα αἱ λοιπαί. Μετὰ τὸν καφὴ ἔφεραν σιγάρα ἐξάισια καίτοι ὀλίγον ὑπόγλυκα. Ὑποθέτω ὅτι περιεῖχον ὄπιον.

Αἱ δούλαι φοροῦσι ποδήρεις ἐσθῆτας σκοτεινοῦ χρώματος τὸν χειμῶνα καὶ λευκὰς τὸ ἔξω ἄνευ τινὸς προσθέτου στολισμοῦ· τὸ ἄκρον τῆς οὐράς των ἀνυψωμένον συγκρατεῖται παρὰ τὴν πλευρὰν δι' ἐνὸς κομβίου. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δὲ ἔχουσιν εἰδός τι διαδήματος ἐκ λεπτοτάτης γάζης καὶ τούλλου καὶ ταινιῶν ὅμοιον πρὸς τοὺς κοινούς ἐν χρῆσει γυναικείους πῖλους ἀλλ' ἀνοικτὸν ὀπισθεν.

Ἐνευσαν ἡ ἡγεμονίς καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες ἀψοφητὶ ἀπῆλθον τῆς αἰθούσης.

Καίτοι δὲ ὁ διερμηνεὺς ἦτο ἀπαραίτητος ἡ συνδιάλεξις ἡμῶν ἦτο ζωηρά. Ἡ Τσχεχμητῆ-Ἀφέτ ἠρώτα μετὰ πολλῆς περιεργίας περὶ πάντων, ὡς ἐὰν ἦτο εὐρωπαϊά. Πολλάκις δ' ἐκπλήττομαι ἐπὶ τῇ ἀκριβείᾳ καὶ ὀρθότητι πολλῶν τῆς παρατηρήσεων.

Δαυβάνει πᾶσας τὰς ἐφημερίδας τοῦ συρμού. Ὅ,τι δὲ εἶτε ἀγνοεῖ εἶτε δὲν δύναται νὰ νοήσῃ, ζητεῖ ἐξηγήσεις καὶ ἐρωτᾷ τὴν ἀκόλουθόν της ἢ τοὺς ἡγεμονόπαιδας.

Ἡμέραν τινὰ τὴν ἠρώτησα μετ' ἀπορίας πῶς ὑποφέρει ζῶσα ἐν διηνεκεί ἀποκλεισμῷ;

— Δὲν ἐπιθυμεῖτε, τὴν ἠρώτησα, νὰ ἴδῃτε τὴν Νεάπολιν καὶ τὰ περίχωρα; Ἡ μοναξία δὲν σᾶς ἐνοχλεῖ; Δὲν ἔχετε πόθους, πλήξιν, μελαγχολίαν;

— Ἄ, ὄχι, μ' ἀπεκρίθη ζωηρῶς. Εἶμαι συνειθισμένη, καὶ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ φαντασθῶ ὅτι δύναμαι νὰ ζήσω ἄλλως πῶς ἢ ὅπως ἐν τῇ πατρίδι μου. Νὰ ἐξέλθω μὲ ἀκάλυπτον τὸ πρόσωπον, καὶ μόνον νὰ τὸ συλλογισθῶ ταράττομαι καὶ ἀηδιάζω, νὰ ἐξέλθω σκεπασμένη θὰ ἐπισύρω τὰ βλέμματα τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἔπειτα νομίζω ὅτι ἐν τῇ ξενιτείᾳ, ἐν τῇ ἐξορίᾳ ἐντρέπεται ὁ ἄνθρωπος περισσότερον ἢ ἐν τῇ πατρίδι του, διότι ἀπαντᾷ βλέμματα πλέον ἀδιάφορα καὶ περιεργότερα.

Τὰ αἰσθήματα ταῦτα εἶνε ἱκανῶς ἀνεξήγητα καὶ πολὺ περίπλοκα, διότι αὐτὴ ἡ ἡγεμονίς μοὶ δίδει τὴν φωτογραφίαν της, καθ' ἣν παρίσταται ἀνοικτὸν ἔχουσα τὸ πρόσωπον καὶ μοὶ ἐπιτρέπει νὰ τὴν δεῖξω καὶ εἰς ἄλλους, ἐπιλέγουσα. «Ἄλλὰ πρὸ πάντων νὰ διςχυρίζεσθε ὅτι εἶμαι πολὺ ὠραιοτέρα τῆς εἰκόνας μου».

Ἡ ἡγεμονίς Ταῖνὰ ἐξέρχεται ἐν ἀνοικτῇ ἀμάξῃ μετὰ τῆς Ἐλβετίδος κυρίας Ὅτ. Φορεῖ δὲ τότε πῖλον καὶ πυκνὴν καλύπτραν. Ἐξέρχεται δὲ χάριν τῆς υγιείας της, διότι ἡ νευρική αὐτῆς φύσις ἔχει χρεῖαν διασκεδάσεων.

Οἱ ἡγεμονόπαιδες εἰσέρχονται πρὸς τὰς ἡγεμονίδας χωρὶς νὰ ἀναγγεῖλωσιν ἑαυτοὺς. Μόνοι δὲ αὐτοὶ ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ βλέπωσιν αὐτὰς ἀκαλύπτους.

Ἐτόλμησα νὰ ἐρωτήσω ἄλλο τι τὴν Τσχεχμητῆ-Ἀφέτ.

— Δὲν πειράζεσθε βλέπουσα τὸν χεδίβην ἀποδεικνύοντα φανερὰ τὴν πρὸς τὰς ἄλλας γυναῖκας ἀγάπην του;

— Συνειθίζει κανεὶς! μοὶ ἀπεκρίθη μεδιτωσα. Ἄναγνωρίζω ὅτι ἐνίοτε ἔχομεν καὶ τὰς λύπας μας. Ὅταν μανθάνομεν ὅτι θὰ ἔλθῃ καὶ ἄλλη, τότε κατ' ἀρχὰς τὴν μεταχειρίζομεθα ὡς ἐχθρὰν, ἢ τουλάχισον ὡς ἀντίπαλον. Ἄλλ' ἀφ' οὗ ὑπανδρευθῆ καὶ γεινηνόμενος σύζυγος τοῦ χεδίβου, τὴν θεωροῦμεν τότε ὡς ἀδελφὴν καὶ προσπαθοῦμεν νὰ ζῶμεν μετ' αὐτῆς ἐν ἀρμονίᾳ.

Ἐν τῷ γυναικωνίτῃ καταγίνονται αἱ γυναῖκες ἀναγινώσκουσαι, μουσουργοῦσαι, κεντοῦσαι καὶ αὕτη εἶνε ἡ μόνη ἐργασία των.

Αἱ γυναῖκες τοῦ χεδίβου ἔχουσι νῦν τεσσαράκοντα μόνον δούλας, ὧν τινες εἶνε θαυμασίας καλλονῆς πλάσματα. . . Συνειθισμένοι δὲ εἰς τὴν ἀνατολικὴν πολυτέλειαν αἱ ἡγεμονίδες θεωροῦσιν ἑαυτὰς ὡς πτωχὰς μεταναστίτιδας. Τὰ πάντα φαίνονται εἰς αὐτὰς εὐταλῆ καὶ ἄθλια. Καὶ ἐκεῖ μὲν, ἐν τῇ πατρίδι, ὑπεδέχοντο πλείστας ὄσας ἐπισκέψεις, ἐώρταζον πανηγύρεις καθ' ἃς ναὶ μὲν ἀπεκλείοντο, ὡς εἰκόες, οἱ ἄνδρες, ἀλλ' ὅμως συν-

εκροτείτο κοινωνία λαμπρὰ γυναικῶν καὶ χαιρεσσῶν φίλων. Ὅσον σήμερον εἶν' εὐπρόσδεκτος σφόδρα πᾶσα κυρία ἐπισκεπτομένη αὐτὰς καὶ μετέχουσα τῆς ἐρημίας καὶ μοναξίας των.

Τὰ πάντα γίνονται ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τῆς Εὐρουσιμένης μετὰ σιγῆς ἄκρας. Οὐδεὶς ἄλλος ἢ ταραχὴ ταράσσει τὸ χαρέμιον. Παλοῦσι διὰ νευμάτων καὶ χαιρετίζουσιν ὑψοῦσαι τὴν χεῖρα πρὸς τὸ μέτωπον.

Ἡ Τσχεμιχὴ - Ἀφ' ἐτ, καίτοι τρεῖς ἀκριβῶς τὸ εἶνέ τῆς—διότι κατὰγεται ἐξ ἀρχαίου ἡγεμονικοῦ οἴκου, —ἐνώπιόν μου ὅμοι καταλείπει τὸ ὑπερήφανον μεγαλεῖόν τῆς. Μὲ φιλεῖ ἀπερχομένην μοὶ δίδει τὴν χεῖρα φιλικώτατα καὶ μοι λέγει γαλλιστὶ «au revoir!»

Ἐν δὲ τῷ διαιδρόμῳ αἱ παρατεταγμέναι δούλαι χαιρετίζουσι κύπτουσαι ἐδαφιαίως, ὁ εὐνοῦχος ἀνοίγει τὴν θύραν καὶ εὐθὺς ὡς ἐξέλθῃ τὴν κλείει μετὰ σπουδῆς, ἄλλος τις ἐκ Νουβίας θεράπων μὲ συνοδεύει μέχρι τῆς κιγκλιδωτῆς πύλης, ἔνθα ἐπαναβλέπω τὸν γίγαντα θυρωρὸν, ὅστις διὰ νεύματος καλεῖ τὴν ἄμαξάν μου, κύπτει ἐνώπιόν μου καὶ ἀπέρχομαι.

Ἄναπνέω ἤδη ἐλευθερώτερον ἀφ' οὗ ἡ πύλη τῆς αὐλῆς ἐκλείσθη ὀπισθὲν μου, διότι δὲν δύναμαι νὰ μὴ αἰσθάνωμαι αἰσθημὰ τι λύπης καὶ οἴκτου ἀναλογιζομένη τὴν σιγὴν τῆς κατοικίας ταύτης. Καὶ ἐν Νεαπόλει ἡ ἀντίθεσις γίνεται καταφανεστέρα ἢ ἐκεῖ πέραν ἐν Αἰγύπτῳ.

Προχωρῶ πρὸς τὴν πόλιν καὶ κατὰ μικρὸν ἐπανευρίσκω τὴν ζωὴν καὶ τὴν κίνησιν. Συναντῶ σειρὰν ὄλην ἄμαξῶν παντὸς εἴδους καὶ ποιότητος καὶ λεωφορεῖα ἐπὶ τῶν ὁποίων συνωθοῦνται δεκαπέντε εἰκοσιν ἀνθρώπινα σώματα, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιὰ, ἱερεῖς. Καὶ οἱ μὲν κάθηται, οἱ δὲ ἵστανται ὄρθιοι, ἐρίζουσιν, ἄδουσι, βλασφημοῦσιν. Ἀμαξία ὑπὸ βοῶν συρόμενα μεστὰ κίβωτιών, ἡμίονοι, ἀχθοφόροι ἔχοντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς βαρύτατα φορτία, πάντα ταῦτα κατακλύζουσι τὴν ὁδὸν, διακόπτουσι τὴν συγκοινωνίαν, ἀλλ' ὅμως εἶνε κίνησις διασκεδάζουσα τὸν θεατὴν καὶ εὐφραίνουσα.

Ἀπὸ τῶν οἰκιῶν κρέμονται μακρότατα μακρόνια, ἅτινα ὁ κονιορτὸς καθιστᾷ βεβαίως νοστιμώτερα, διότι φαίνονται ὅτι ἴσα ἴσα τούτου ἔνεκα κρέμονται ἕξω ἵνα σκοριζῶνται. Αἱ γυναῖκες κτενίζονται καὶ διευθετοῦσι τὴν κόμην των ἐν μέσῃ τῇ ὁδῷ, πωλοῦσαι καρποὺς καὶ δίπτυρα. Ἐκ διαλασιμάτων βλέπομεν κατὰ σειρὰν ἐκτεθειμένα ποικιλόχροα ἐκθέματα, λεμόνια, ποτήρια, φιάλας, ἐνταῦθα πωλοῦσι τὸ κρυοτέρι μετὰ σιροπίου—ὁ Θεὸς νὰ τὸ κάμη σιρόπιον—πρὸς λεπτὰ πέντε τὸ ποτήριον. Παρέκει βλέπετε κινήτας ἐστίας καὶ ἐπ' αὐτῶν τηγάνιον ἐν ᾧ τηγανίζονται γλυκίσματα ἐξ ἀπλῆς ζύμης τὰ ὁποῖα οἱ κατασκευασταὶ προσφέρουσι πρὸς τοὺς διαβάτας διὰ

τῶν ἀμφιβόλου καθαριότητος ἢ μᾶλλον ἀναμφιβόλου ρυπαρότητος δακτύλων των.

Διέρχεται ὁ ἵπποσιδηρόδρομος, ἀνταλλάσσουσιν οἱ ἐν αὐτῷ φιλικὸν χαιρετισμὸν μετὰ τῶν γνωρίμων των διαβάτων. Πολυάριθμα λεωφορεῖα, ἰσχνὰ δαμάλεις βαδίζουσαι ὑπὸ τὸν ἥχον τοῦ κωδωνίσκου, αἶγες, κύνες ὑλακτοῦντες, ἐπαίται ἐφορμῶντες κατὰ τῶν ἄμαξῶν εὐθὺς ὡς ἀναγκασθῶσι δι' οἶον δήποτε λόγον νὰ βραδύνωσι τὸν δρόμον των, ταῦτα τέλος καὶ πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα βλέπει τις καὶ ἀκούει ἀνά τὴν ὁδὸν τὴν λεγομένην τῶν Πορτίων.

Ἐν Νεαπόλει οἱ *λαζαρόνοι* εἶν' ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων. Ὅταν κερδήσωσι τὰ ἔξοδα τῆς ἡμέρας οὐδὲν ἰσχύει νὰ του; διαταράξῃ τὴν ἡτυλίαν. Καὶ τάλληρον ἀπαστράπτων ἐὰν ἐπιδείξῃτε πρὸς τὸν ἀναπαυόμενον λαζαρόνον ὅστις πρὸ μιᾶς ὥρας λίαν ἀσμένως θὰ ἐπιπτεν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης ἀντὶ ἡμισείας μόνον δραχμῆς, ἥτις βλέπει τὸ τάλληρον, ἀνυψοῖ ὀλίγον τὴν κεφαλὴν, μειδιᾷ καὶ φαίνονται οἱ λευκοὶ ὀδόντες, στρέφεται πρὸς τὴν ἄλλην πλευρὰν καὶ τὸν παίρνει ὁ ὕπνος ὄνειροπολοῦντα τὴν καλὴν του.

Ὅσον δὲ πλησιάζει τις πρὸς τὴν πόλιν, τοσοῦτον καὶ ὁ θόρυβος αὐξάνει καὶ ὁ λιμὴν φαίνεται ἐν ὄλῃ του τῇ κινήσει καὶ ζωῇ. Ἀτμόπλοια ἀναρρίπτουσι στήλας πυκνὰς μαύρου καπνοῦ καὶ ἀνασύρουσι τὰς ἀγκύρας ἀποπλέοντα εἰς Ἀφρικὴν ἢ εἰς Ἀμερικὴν. Μεγάλα πολεμικὰ πλοῖα σαλεύουσιν ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἀδόντων τῶν ναυτῶν, οἵτινες ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῶν ἰστῶν προσδέοντες τὰ ἰστία καὶ σύροντες τὰ σχινία.

Ἐν τῇ προκυμαίᾳ ἐντὸς παραπηγμάτων παριστάνουσι κωμωδίας δις τῆς ἡμέρας καὶ ὁ ὄχλος ἐπευφημεῖ κροτῶν τὰς χεῖρας μανιωδῶς ὁσάκις ὁ *παρτσινέβελος* ἢ ὁ Φα σουλῆς λέγει βάνασόν τινα καὶ ἀπὸ τῆς βωμολοχίαν.

Τοιαῦτη τις εἶνε ἡ ὁδὸς ἣν διατρέχει ὁ εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ ἀνακτόρου τῆς Εὐρουσιμένης ἐπανερχόμενος.

Ὁ μέγας καὶ δεινὸς θόρυβος τῆς πόλεως καταπονεῖ ἀναμφιβόλως καὶ ἀφανίζει τὸν διαβάτην, ἀλλὰ πόσον εἶνε προτιμότερος τῆς ἐρημίας τοῦ ἀνακτόρου ἐξ οὗ πρὸ μικροῦ ἐξήλθομεν, τοῦ καταναγκαστικοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν ἡγεμονίδων, ὧν οὔτε τὰς δούλας φηνοῦμεν οὔτε τὸν παρελθόντα λαμπρὸν βίον, οὔτε τὴν περιωπὴν των οὐδὲ τὰ πλούτη των.

Ὅσάκις ἐξέρχομαι ἐκ τοῦ ἀνακτόρου τῆς Εὐρουσιμένης, νομίζω ἐκάστοτε ὅτι τότε πρῶτον εἶμαι κυρία τῆς ἐλευθερίας τῶν πράξεών μου, τῶν κινήσεών μου, τῆς ὑπάρξεώς μου.

[Ἰπὸ τῆς πριγκιπίσσης Della Rocca].

Μετάφρασις τῆς Κ*: Φ* **